

Kwartalnik

PEDAGOGIKA Rok XIV
2015

Nr 3 (57)

SPOŁECZNA

Pod
patronatem ZESPOŁU PEDAGOGIKI SPOŁECZNEJ
PRZY KOMITECIE NAUK PEDAGOGICZNYCH
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

**SZKOŁA W ŚRODOWISKU
– ŚRODOWISKO SZKOŁY**

Pod redakcją

BARBARY SMOLIŃSKIEJ-THEISS

PEDAGOGIUM

WYŻSZA SZKOŁA NAUK SPOŁECZNYCH
W WARSZAWIE

Komitet redakcyjny/Editorial Board

Elvyra Acienė (Klaipėda University), Wiesław Ambrozik (Adam Mickiewicz University, Poznań), Michał Bron Jr (Södertörn University, Stockholm), Batia Gilad (International J. Korczak Association), Kathrin Maier (University of Applied Sciences, Monachium), Ewa Marynowicz-Hetka (University of Łódź), Tatiana Krukova (Kostroma State University), Krystyna Marzec-Holka (Kazimierz Wielki University, Bydgoszcz), Zbyszko Melosik (Adam Mickiewicz University, Poznań), Monika Malewska (Central Connecticut State University), Maria Mendel (University of Gdańsk), Pavel Mühlpachr (Masaryk University, Brno), Jerzy Nikitorowicz (University of Białystok), Jerzy Modrzewski (Adam Mickiewicz University, Poznań), Ulrich Paetzold (Brandenburg University of Technology, Cottbus), Jacek Piekarski (University of Łódź), Andrzej Radziejewicz-Winnicki (University of Zielona Góra), Ewa Syrek (University of Silesia, Katowice), Władysława Szulakiewicz (Nicolaus Copernicus University, Toruń), Bogusław Śliwerski (The Christian Theological Academy, Warszawa)

Rada redakcyjna/Editorial Committee

Tomasz Biernat (Nicolaus Copernicus University, Toruń), Józefa Bragieli (Opole University), Grażyna Dryżałowska (University of Warsaw), Emilia Janigová (Catholic University of Ružomberk), Marek Konopczyński (Warsaw School of Education and Social Sciences), Jan Niewęglowski (Stefan Wyszyński Catholic University, Warsaw), Tadeusz Pilch (Przewodniczący/Chairman, University of Computer Sciences and Economics in Olsztyn), Bohdan Skrzypczak (University of Warsaw), Mirosław Sobecki (University of Białystok), Janusz Surzykiewicz (Catholic University of Eichstätt-Ingolstadt), Maciej Tanaś (Academy of Special Education, Warsaw), Mikołaj Winiarski (University of Computer Sciences and Economics in Olsztyn)

Redakcja/Editorial Office

Wioleta Danilewicz (Zastępca redaktora naczelnego/Deputy Editor), Ewa Jarosz (Zastępca redaktora naczelnego/Deputy Editor), Izabela Kubicka (Sekretarz redakcji/Editorial Manager), Michał Kwiatkowski (Redaktor statystyczny/Statistical Editor), Jan Lachowicz (Redaktor językowy w zakresie języka polskiego/Editor in Polish Language), Agnieszka Naumiuk (Sekretarz redakcji/Editorial Manager), Anna Odrowąż-Coates (Redaktor językowy w zakresie języka angielskiego/Editor in English Language), Dorota Sadowska (Redaktor językowy w zakresie języka niemieckiego/Editor in German Language), Barbara Smolińska-Theiss (Zastępca redaktora naczelnego/Deputy Editor), Wiesław Theiss (Redaktor naczelny/Editor-in-Chief)

Redaktorzy tematyczni/Associate Editors

Wioleta Danilewicz, Ewa Jarosz, Marek Konopczyński, Tadeusz Pilch, Barbara Smolińska-Theiss, Mirosław Sobecki
Ewa Syrek, Wiesław Theiss, Mikołaj Winiarski

Publikacja sfinansowana przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Czasopismo jest indeksowane w bazach:
„The Central European Journal of Social Sciences and Humanities” – CEJSH
Index Copernicus International
ARIANTA

Za publikację w kwartalniku „Pedagogika Społeczna”
Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego przyznaje 6 punktów

© Copyright by PEDAGOGIUM WSNS
Warszawa 2015

ISSN 1642-672X

Redakcja oświadcza, że wersja drukowana jest pierwotną wersją niniejszego czasopisma

Redakcja

00-102 Warszawa, ul. Marszałkowska 115, e-mail: redakcja@pedagogium.pl, www.pedagogikaspoieczna.com

Łamanie: Studio KROPKA dtp – Piotr Kabaciński; Druk i oprawa: Drukarnia POZKAL Spółka z o.o.

Spis treści

Od redaktora.....	9
List Zespołu Pedagogiki Społecznej przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN w sprawie planów cofnięcia obowiązku szkolnego dla dzieci 6-letnich	13

ZAGADNIENIA PODSTAWOWE

Bogusław Śliwerski O konieczności powrotu do subsydiarnej roli państwa w publicznej edukacji szkolnej dzieci i młodzieży.....	17
Mikołaj Winiarski Szkoła środowiskowa i jej obecność w edukacji równoległej, permanentnej i środowiskowej.....	53
Maria Czerepaniak-Walczak Kultura szkoły – o jej złożoności i wielowymiarowości.....	77

STUDIA I ARTYKUŁY

Edyta Januszewska, Marta Kulesza, Michał Kwiatkowski Anna Odrowąż-Coates, Anna Perkowska-Klejman, Marta Wiatr W poszukiwaniu teorii szkoły	89
Marek Kulesza, Marta Kulesza Klimat szkoły jako kategoria opisowa środowiska szkolnego	113
Barbara Smolińska-Theiss Funkcja opiekuńczo-wychowawcza szkoły: relikw przeszłości czy współczesne wyzwanie.....	127

Z PRAKTYKI SZKOLNEJ

- Krystyna Marzec-Holka
Peryferie edukacyjne szkół wiejskich w warunkach niżu demograficznego 147
- Barbara Woynarowska, Magdalena Woynarowska-Sołdan
Szkoła promująca zdrowie w Europie i Polsce: rozwój koncepcji i struktury dla jej wspierania w latach 1991–2015..... 163
- Ulrich Paetzold
Vergessene Kinder: Suizid eines Elternteils und die Folgen für die Nachfahren – eine Aufgabe für die schulische Sozialpädagogik..... 185
- Ulrich Paetzold
Zapomniane dzieci. Samobójstwo rodzica i jego wpływ na potomstwo – zadanie dla szkolnej pedagogiki społecznej..... 201
- Danuta Uryga, Marta Wiatr
Quasi-szkoły – nowe przedsięwzięcia rodzicielskie na obrzeżu systemu oświaty..... 217
- Urszula Markowska-Manista, Edyta Januszewska
„Culturally different” children in a school environment. Research reports..... 233

RECENZJE

- Mariusz Dembiński
Bogusław Śliwerski, *Edukacja (w) polityce. Polityka (w) edukacji: inspiracje do badań polityki oświatowej*, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2015..... 253
- Mieczysław Gulda
Józef Golec, Rajmund Głębini, *Dwa wieki sopockiego szkolnictwa*, Offsetdruk i Media, Cieszyn 2014..... 268
- Wiesław Theiss
Dominika Jagielska, *Hybrydy ideologii edukacyjnych polskich polityków*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2014..... 275